

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह तथा नेपाल संसद सेवा, शिक्षा तथा मुद्रण समूहको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ३०

प्रथम चरण – लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्कभार	समय
प्रथम	मुद्रण व्यवस्थापन I	१००	४०	वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)	१००X१ = १००	१ घण्टा १५ मिनेट
द्वितीय	मुद्रण व्यवस्थापन II	१००	४०	विषयगत (Subjective)	१०X१० = १००	३ घण्टा

द्वितीय चरण

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।
- पाठ्यक्रमको प्रथम र द्वितीय पत्रको विषयवस्तु फरक फरक हुनेछन।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ।
- प्रथम पत्रका पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ। द्वितीय पत्रबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या द्वितीय पत्रको पाठ्यक्रम उल्लेख भए अनुसार हुनेछ।

प्रथम पत्रका एकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
प्रश्न संख्या	5	5	10	5	5	10	5	10	10	10	10	15

- प्रथम पत्रमा वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice) प्रश्नहरूको उत्तर सही दिएमा प्रत्येक सही उत्तर बापत १ (एक) अङ्क प्रदान गरिनेछ भने गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अर्थात् ०.२ अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
- द्वितीय पत्रको विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका १० अङ्कका प्रश्नहरूको हकमा १० अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ।
- द्वितीय पत्रको पाठ्यक्रमलाई ४ वटा खण्ड/एकाईमा विभाजन गरिएको छ, ४ वटा खण्ड/एकाईको लागि ४ वटै उत्तरपुस्तिका दिइनेछ र परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्ड/एकाईका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्ड/एकाईको उत्तर पुस्तिकामा लेख्नु पर्नेछ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ (तीन) महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा रहेको सम्झनु पर्दछ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
- यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लिखित समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०६३। २। ३० देखि

प्रथम पत्र:- मुद्रण व्यवस्थापन I

1. **History of printing press in Nepal** 5%
  - 1.1 Printing in Nepal: Past and present
  - 1.2 Book publishing in Nepal
  - 1.3 Development of printing industry in Nepal
  - 1.4 Legal aspects of printing
  - 1.5 Development of hand made paper
  - 1.6 The evolution of Devnagari script
  - 1.7 Paper industries in Nepal
2. **Computer Technology** 5%
  - 2.1 History of Computer
  - 2.2 Micro Computer
  - 2.3 Computer Print
  - 2.4 Types of Computer
  - 2.5 System of Number
  - 2.6 Hardware & Software
  - 2.7 Computer Network
  - 2.8 Computer Programming
  - 2.9 Computer Virus
  - 2.10 Language of Computer
  - 2.11 Email/Fax/Internet
3. **Proof Reading** 10%
  - 3.1 The language
  - 3.2 Wrong font
  - 3.3 Impose
  - 3.4 The spelling
  - 3.5 Design layout
  - 3.6 The page checking
  - 3.7 Proof readers marks
4. **Type Setting** 5%
  - 4.1 Layout
  - 4.2 Design
  - 4.3 Page making
  - 4.4 Printing materials
  - 4.5 Camera ready
5. **Pasting Layout** 5%
  - 5.1 Dummy
  - 5.2 Font
  - 5.3 Illustration
  - 5.4 Graphic design
  - 5.5 Layout
  - 5.6 Pasting

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह तथा नेपाल संसद सेवा, शिक्षा तथा मुद्रण समूहको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

6. **Camera Work** **10%**
  - 6.1 Line / half tone
  - 6.2 Screen
  - 6.3 Negative / Positive process
  - 6.4 Type of film
  - 6.5 Chemicals
  - 6.6 Types of camera
  - 6.7 Film Development
7. **Stripping** **5%**
  - 7.1 Page making
  - 7.2 Masking
  - 7.3 Opaquing
  - 7.4 Register mark
  - 7.5 Gripper
  - 7.6 Exposure
  - 7.7 Final check
8. **Plate Making** **10%**
  - 8.1 Printing page
  - 8.2 Types of plate
  - 8.3 Plate coating
  - 8.4 Negative and positive plate
  - 8.5 Plate expose
  - 8.6 Developing the plate
  - 8.7 Gumming the plate
  - 8.8 Preparation of Plate for printing
9. **Screen Printing** **10%**
  - 9.1 Introduction of screen printing
  - 9.2 Stretching materials and equipments
  - 9.3 Exposure of the film on frame
  - 9.4 Frame setting
  - 9.5 Ink preparation
  - 9.6 Register mark alignment
  - 9.7 Paper Trimming
  - 9.8 Application of screen printing
  - 9.9 Printing of the materials
  - 9.10 Chemicals of screen printing (Manual or Automatic)
10. **Paper** **10%**
  - 10.1 Paper making
  - 10.2 Paper characteristics
  - 10.3 Runability and print quality
  - 10.4 Paper testing and evaluation
  - 10.5 Paper grades
  - 10.6 Cutting charts
  - 10.7 Equivalent weights
  - 10.8 Pulping
  - 10.9 Bleaching
  - 10.10 Paper Storage & Conditioning
11. **Ink** **10%**
  - 11.1 Ink making
  - 11.2 Special characteristics of ink

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह तथा नेपाल संसद सेवा, शिक्षा तथा मुद्रण समूहको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 11.3 Letter press ink
- 11.4 Offset lithographic ink
- 11.5 Gravure ink
- 11.6 Flexographic ink
- 11.7 Screen printing ink
- 11.8 Types of ink

12. Binding

15%

12.1 Types of Binding

- 12.1.1 *Side stitch*
- 12.1.2 *Center stitch*
- 12.1.3 *Thread binding*
- 12.1.4 *Hard binding*
- 12.1.5 *Spiral binding*
- 12.1.6 *Glue binding*

12.2 Perform Binding

- 12.2.1 *Farma cutting*
- 12.2.2 *Folding*
- 12.2.3 *Gathering*
- 12.2.4 *Stitch / wire / thread*
- 12.2.5 *Trimingr*
- 12.2.6 *Crease*
- 12.2.7 *Paste the cover*
- 12.2.8 *Trimming*
- 12.2.9 *Packing*
- 12.2.10 *Delivery*

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह तथा नेपाल संसद सेवा, शिक्षा तथा मुद्रण समूहको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

वस्तुगत बहुउत्तर नमूना प्रश्नहरू (Sample questions)

1. *Who established the press for the first time in Nepal?*

- A) PM Juddha Samsher J.B.R.
- B) P.M. Janga Bahadur Rana
- C) P.M. Padhma Samsher J.B.R.
- D) PM Bir Samsher J.B.R.

Correct Answer Is (B)

2. *What is the full form of CRC?*

- A) Computer ready copy
- B) Contact ready copy
- C) Copyholder ready copy
- D) Camera ready copy

Correct Answer Is (D)

3. *What is a tint?*

- A) Copy holder
- B) Percentage and part of dots
- C) Pin hole
- D) Color manager

Correct Answer Is (B)

4. *Which film is used to make a surface plate*

- A) Positive
- B) Half tone
- C) Negative
- D) 5 Stars

Correct Answer Is (C)

5. *Double crown is a size of ..... paper*

- A) 18" x 23"
- B) 20" x 30"
- C) 23" x 36"
- D) 30" x 40"

Correct Answer Is (B)